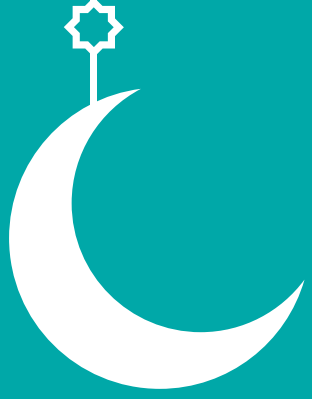
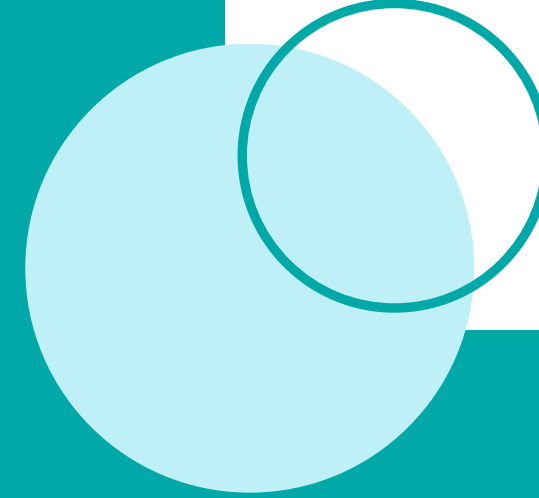

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

FIKİH OKUMALARI

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SUNUDA NELER VAR?

Ünite konu başlığı

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

1. FIKIH AÇISINDAN AİLE

Ünite sayısı
ve adı

Hazırlayan
yayınevi
logosu

Ünite konu içeriği

AİLE

Aile; kan bağına dayanan, anne-baba ile çocuklardan oluşan ve toplumun en küçük birimini meydana getiren kurumdur.

Ailenin temel amacı, insan soyunun devamını sağlamak, topluma faydalı ve sağlıklı nesiller yetiştirmektir.

4

Sayfa numarası

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

1. FIKIH AÇISINDAN AİLE

1.1. İslam'ın Aile Kurumuna Verdiği Önem

1.2. Aile Kurumunu Tehdit Eden Unsurlar

2. EVLİLİKLE İLGİLİ HÜKÜMLER

2.1. Evlilik Öncesi Görüşme ve Nişan

2.2. Nikâhın Tanımı ve Hükmü

2.3. Nikâh Akdinin Unsurları ve Şartları

2.4. Evlenme Engelleri

2.5. Evlenmenin Hukuki Sonuçları

3. NİKÂH AKDİNİN SONA ERMESİ: BOŞANMA

3.1. Boşanmanın Hükmü

3.2. Boşanmada Başvurulan Yöntemler

3.3. Boşanmanın Hukuki Sonuçları

4. AİLE BİREYLERİNİN HAK VE SORUMLULUKLARI

1. FIKIH AÇISINDAN AİLE

AİLE

Aile; kan bağına dayanan, anne-baba ile çocuklardan oluşan ve toplumun en küçük birimini meydana getiren kurumdur.

Ailenin temel amacı, insan soyunun devamını sağlamak, topluma faydalı ve sağlıklı nesiller yetiştirmektir.

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

1. FIKIH AÇISINDAN AİLE

1.1. İslam'ın Aile Kurumuna Verdiği Önem

Millî ve manevi değerlerin nesilden nesile aktarılmasını sağlayan, çocuğun terbiyesinde en önemli ve en yakın çevreyi oluşturan kurum ailedir. Aile, insanı sevgi ve şefkatle hayata hazırlar. Kur'an-ı Kerim bu gerçeğe şöyle işaret etmektedir:

“Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.”

(Rum suresi, 21. ayet.)

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

1. FIKIH AÇISINDAN AİLE

1.2. Aile Kurumunu Tehdit Eden Unsurlar

İslam'da aile, bireyler için sevgi ve huzurun kaynağı olmaktadır. Günümüzde aile kurumunu tehdit eden bazı durumları şöyle sıralayabiliriz:

- Evlilik dışı ilişkiler
- Sadakatsizlik ve aldatma
- Zararlı alışkanlıklar
- Sosyokültürel uyumsuzluklar
- Ekonomik sıkıntılar
- Eşlerin fedakârlıktan kaçınması
- Yükümlülüklerin ihlal ve ihmali

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

2. EVLİLİKLE İLGİLİ HÜKÜMLER

2.1. Evlilik Öncesi Görüşme ve Nişan

Görüşme: Aile kurumunu daha sağlam bir temele oturtmak isteyen İslam, eş adaylarının birbirlerini önceden görmelerini ve bir dereceye kadar görüşmelerini tavsiye etmiştir.

Nişanlanma: Nişanlanma dini olmaktan ziyade kültürel bir uygulamadır. Bu nedenle, örf ve âdet gereği genellikle dünür gitmeden sonra evlenmeye söz verilmesini içeren ve yüzüklerin takılması ile yapılan merasimi ifade etmektedir. Bu merasimden evliliğe kadar geçen süre nişanlılık dönemidir.

Görsel 4.1: Evliliğe hazırlık süreçlerinde doğru iletişim önemlidir.

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

2. EVLİLİKLE İLGİLİ HÜKÜMLER

2.2. Nikâhın Tanımı ve Hükmü

Nikâh akdi; evlenmelerinde dinen ve hukuken bir engel bulunmayan bir kadın ve bir erkeğin sürekli bir hayat ortaklığı kurmak üzere aralarında cinselliği helal kılan ve eşlerin karşılıklı dayanışmasını esas alarak her birine hak ve vazifeler yükleyen bir akittir.

Evlenmenin dinî hükmü: Evlilik, meşru bir mazeret olmadıkça terk edilmemesi gereken bir *sünnet* olarak görülmüştür. Bununla birlikte evlenmediği takdirde günaha girme ihtimali yüksek olan kimsenin evlenmesi *vaciptir*. Bir kimsenin davranışlarına yansıyan kişilik bozuklukları sebebiyle evleneceği eşine zulmetmesinden endişe edilmesi hâlinde ise evlenmesi *mekruhtur*.

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

2. EVLİLİKLE İLGİLİ HÜKÜMLER

2.3. Nikâh Akdinin Unsurları ve Şartları

İslam hukukuna göre nikâh medeni bir akittir.

Mezhepler arasında bazı farklılıklar bulunmakla birlikte nikâh akdinin unsurları,

- *taraflar (kadın, koca ve veli)*
- *irade beyanı (icap ve kabul)*
- *akdin mahalli/konusu (mevzuu) olmak üzere üçtür.*

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

2. EVLİLİKLE İLGİLİ HÜKÜMLER

2.4. Evlenme Engelleri

Sürekli evlenme engelleri: Taraflar arasında evliliği ebedî olarak engelleyen durumlardır. Bunlar;

- *kan bağı*
- *sıhriyet (evlilik) bağı*
- *süt emme sebebiyle* haram olanlar şeklinde üçe ayrılır.

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

2. EVLİLİKLE İLGİLİ HÜKÜMLER

2.5. Evlenmenin Hukuki Sonuçları

Rükün ve şartlarına uygun olarak gerçekleşen bir evliliğin mehir ve nafaka olmak üzere iki temel mali sonucu vardır.

MEHİR

Erkeğin evlenirken kadına verdiği veya vermeyi taahhüt ettiği mal veya paraya mehir denir.

NAFAKA

Nafaka, başkasının geçimini sağlamak için kişinin yüklendiği masraflar demektir.

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

3. NİKÂH AKDİNİN SON ERMESİ: BOŞANMA

3.1. Boşanmanın Hükümü

Evlilik, sürekli bir hayat ortaklığı kurmak, iyi ve kötü günde hayatı paylaşmak için kurulan kutsal bir müessesedir. Bu yüzden İslam dininde sebepsiz yere boşama hoş görülmemiş ve Hz. Peygamber tarafından “*Allah katında helallerin en sevimsizi boşamadır.*” şeklinde nitelendirilmiştir.

(Ebu Davud, Talak, 3.)

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

3. NİKÂH AKDİNİN SON ERMESİ: BOŞANMA

3.2. Boşanmada Başvurulan Yöntemler

Toplumda bilinen ve hâkim olan anlayışın aksine Kur'an ve sünnetin “boşanma hukuku” ile ilgili getirmiş olduğu esas ve hükümler incelendiğinde, İslam hukukunun boşanmada ***talak***, ***muḥâlea (hul)*** ve ***tefrîk*** şeklinde alternatifli bir sistem getirdiği görülmektedir.

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

3. NİKÂH AKDİNİN SON ERMESİ: BOŞANMA

3.3. Boşanmanın Hukuki Sonuçları

Boşanmanın *iddet* ve *iddete bağlı hükümler* ile *hıdâne* olarak isimlendirilen çocuğun bakımı ve terbiye hakkı olmak üzere iki temel sonucu bulunmaktadır.

Görsel 4.2: Boşanmanın sorumluluk yükleyen hukuki sonuçları mevcuttur.

4. ÜNİTE İSLAMDA AİLE

4. AİLE BİREYLERİNİN HAK VE SORUMLULUKLARI

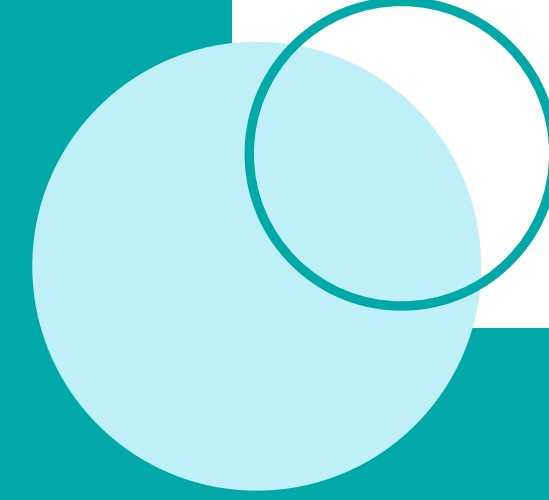
Ailede her bireyin sahip olduğu bazı hakları olduğu gibi yerine getirmesi gereken bazı görevleri de bulunmaktadır. Sorumluluk haktan önce gelir. Bu yüzden önce aile bireyleri kendi sorumluluklarını yerine getirmelidir. Bu sorumluluklar şu şekildedir:

- ***Kocanın Hak ve Sorumlulukları***
- ***Hanımın Hak ve Sorumlulukları***
- ***Çocukların Hak ve Sorumlulukları***

“Kişiye günah olarak sorumluluğunda olan aile fertlerini ihmal etmesi yeter.”

(Ebu Davut, Zekât, 45.)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Kapak ve sunum tasarım bileşenleri:

Canva bileşenler kütüphanesi, <https://www.canva.com/>, (Erişim Tarihi: 19.10.2023).

Görsel 4.1: Canva bileşenler kütüphanesi, <https://www.canva.com/>, (Erişim Tarihi: 17.11.2023).

Görsel 4.2: Canva bileşenler kütüphanesi, <https://www.canva.com/>, (Erişim Tarihi: 19.11.2023).